

Eszményi Viktória-életútinterjú

Készítette: Fernbach Erika

Beszélgetés időpontja: 2019. június 13., Budapest II. kerület.
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Fernbach Erika:

Kérlek, mutasd be a családot, hol nevelkedtél, milyen környezetben?

Eszményi Viktória:

Balassagyarmaton születtem, anyukám osztályvezető volt a Gabonatröszt balassagyarmati kirendeltségénél. Számokkal foglalkozott és fantasztikus nő volt: nagyon okos asszony, aki négy gyermeket szült. Van egy bátyám, egy nővérem és egy húgom. Anyukám mellett, hogy dolgozott hihetetlenül stabil, biztos otthont és háttérrel biztosított nekünk. Az apukám a járási hivatalnál volt kereskedelmi osztályvezető. A szüleimnek köszönhetem, hogy jól alakult az életem, és azt is, hogy pozitív az élepszemléletem.

Csak húsz és fél éves koromban kerültem Budapestre. Gyerekkoromban nagyon fontos volt számomra a sport: atléta voltam, gerelyt hajítottam, diszkoszt vettem, súlyt löktem, kézilabdáztam. A Balassagyarmati Sportegyesületnél igazoltak le, az iskola mellett rengeteget mozogtam. Nem volt autónk, iskola után csak elsétáltam a sportpályára és ott edzettem. A testnevelő tanárnőm volt az edzőm, aki nagyon erősen fogott. Úgy gondolom, hogy a sport olyan kitartást és fegyelmet adott, amit a budapesti életemben is nagyon sokszor kamatoztattam.

Fernbach Erika:

Milyen zenei nevelésben részesültél, milyen zenei környezetben nevelkedtél?

Eszményi Viktória:

Az ötvenes években születtem, otthon volt zongoránk is. A szüleim nagyon céltudatosan neveltek minket, minden testvérem és én is játszottunk valamilyen hangszeren. A bátyám tangóharmonikázott és hegedült, mi pedig zongoraórákat vettünk. Ebben a korszakban nagyon sok szülő fontosnak érezte, hogy a gyermeke zenét tanuljon, de nem neveltek minket zenei pályára, nem azért tanultunk zongorázni, hogy zongoraművészek legyünk.

Maga a zene nagyon fontos volt az otthonunkban. Nagy családban éltünk, amikor jöttek a rokonok, a barátok, akkor közösen zenéltünk, énekeltünk. Apukámnak és anyukámnak is gyönyörű hangja volt. Anyukámat inkább a színészet érdekelte, amikor fiatal volt, a nagymamám elhozta Budapestre, ahol egy színházi körben vett részt, Ruttkai Évával járt együtt színiiskolába.

Fernbach Erika:

Hogyan jellemeznéd a gyermekkorodat, mi az, amit az otthoni környezetből hoztál magaddal?

Eszményi Viktória:

Anyukám tizenkilenc évesen szült először, és utána másfél évente érkezett egy-egy gyerek a családukba. Ő egy anyatigris volt, de a nagymamám is nagyon sokat segített neki. Akkoriban például nem lehetett otthon maradni a gyerekekkel több évig, így anyukám visszament dolgozni, azonban nagymamám vitte be a munkahelyére a babákat szoptatni. Az

én családi hátterem és a vidékiségem megalapozta a mostani felnőtt életemet és az élethez való hozzáállásomat.

Szokták nekem mondani, hogy milyen jó nekem hogy optimista vagyok. Azonban engem sem kímélt a sors, mert rengeteg akadályba ütköztem, már azzal is, hogy kiszakadtam abból az erős véd- és dacszövetségből, ami a mai napig összeköt a testvéreimmel, mivel a szüleim sajnos már nem élnek.

Ez egy olyan meghatározó időszak volt az életemben, amiből sokat merítettem a későbbiek során, és remélem, hogy a gyerekeimnek is átadom. Ha lesz egyszer unokám, akkor arra fogok törekedni, hogy neki is legyen egy ilyen erős háttere, amiből tud táplálkozni a későbbiekben.

Fernbach Erika:

Az érettségi után továbbtanultál?

Eszményi Viktória:

Jelentkeztem a Testnevelési Főiskolára,¹ de nem vettek fel, amiről így utólag azt gondolom, hogy talán jobb is hogy így alakult. Többféle munkát végeztem a következő időszakban, például érettségi után a Palóc Múzeumban dolgoztam egy régész mellett. Miután megérkezett a papír a főiskolától hogy nem kerültem be, apukám pár nap múlva intézkedett, hogy szeptembertől mehessek dolgozni, mert az nem volt opció, hogy otthon üljek. Minden testvéremnél így tett az érettségi után, kivéve a nővéremnél, mert őt felvették az egyetemre, matematika-rajz szakos tanárnő lett. Így kezdtem szeptember 1-jén a Palóc Múzeumban, ahol bemutattam a múzeumot a vendégeknek. Ez is nagy érték számomra, sok tudást és tapasztalatot kaptam ott, elsősorban néprajzból.

Utána a balassagyarmati Városi Tanácsnál dolgoztam, ahol hagyatéki ügyekkel foglalkoztam. El kellett mennem azokhoz a családokhoz, ahol valaki meghalt, és fel kellett mérnem a helyzetet. Ez is nagyon tanulságos volt: láttam, hogy hogyan élnek emberek, milyen az életminőségük. Találkoztam szegényebb és gazdagabb emberekkel. Ezek a találkozások nagyon fontosak, mélyrehatóak voltak számomra, emberi szempontból is.

Fernbach Erika:

Mikor kezdted el a zenéléssel és az előadóművészettel foglalkozni?

Eszményi Viktória:

Gimnáziumi éveim alatt a művészi vonalat úgy vittem, hogy a sportolás mellett irodalmi színpados voltam, valamint a bátyám gitározott egy amatőr zenekarban. Először tőle lestem el pár akkordot, tulajdonképpen általa tanultam meg gitározni. Az irodalmi színpadon voltak különböző témájú estek: angol, latin francia. A dramaturgiának megfelelően választottunk zenéket, és mint énekes léptem fel.

Fernbach Erika:

A fiatalokod a Nagy Generáció berobbanásának az időszaka, hogyan jutottak el Balassagyarmatra az új zenék? Hogyan és hol tudtatok zenét hallgatni?

Eszményi Viktória:

Elsősorban rádiót hallgattunk. Felső tagozatban tanulószobás voltam, és szólt folyamatosan a rádió a tanulószobában, érdekes módon a napközis tanár ebbe nem avatkozott

¹ Ma már Testnevelési Egyetem.

bele, hagyta, hogy hallgassuk. Így ismerkedtem meg a Beatles-szel² vagy a Rolling Stones-szal³, de 1966-tól a táncdalfesztiválok indulásával a televízió is fontos zenei forrás lett. Nekünk volt televíziónk, így hozzánk jöttek át a szomszédok, és együtt néztük az adásokat. Ekkor hallottam először Koncz Zsuzsát,⁴ az Illést⁵ vagy a Metro együttest,⁶ amelyek nagy hatással voltak rám. Balassagyarmaton is alakultak zenekarok, ilyen volt a Centrum, akik vasárnapi táncesteket tartottak a Kultúrházban, ahova én is jártam harmadikos vagy negyedikes gimnazista koromtól.

A vidéki városokban is megvolt az igény a szórakozásra, amatőr mozgalmak indultak, ahol nagyon jól éreztük magunkat. Ebben az időben már felléptem rendezvényeken: május 1-jén, nőnapon vagy november 7-én megzenésített verseket adtam elő. Minden amatőr előadónak teret adtak az akkori kultúra vezetői Balassagyarmaton, ezért a városban pezsgő kulturális élet folyt.

Fernbach Erika:

A kezdeti sikeres előadói megmutatkozások hatására jelentkeztem a *Ki mit tud?*-ba?

Eszményi Viktória:

Igen, de először a húgommal jelentkezünk, és eljutottunk a megyei döntőig. Az országos döntőbe 1972-ben jutottam be, mint folk-beat énekes, egy szól gitáros előadóként. Én angolt és oroszot tanultam a gimnáziumban, és szalagos magnóról írtam le a szövegeket fonetikusán, utána pedig ezeket a dalokat adtam elő. A gimnáziumban az angol tanárom lefordított nekem egy angol népdalt. A *Ki mit tud?*-on ezzel léptem fel, és így jutottam be a döntőbe, ahol azonban nem tudták a produkcióm műfaját meghatározni, ezért az „egyéb” kategóriába kerültem, ahol Forgács Gábor,⁷ aki jódlizott, kiütött végül. Vele egyébként azóta is nagyon jóban vagyunk.

Ezt a *Ki mit tud?*-ot látta Bergendy István,⁸ a Bergendy-együttes⁹ vezetője, és meghívott engem Vincze Viktóriával¹⁰ együtt, aki szintén egy szól gitáros előadó volt, a központi ORI-műsorukba. Számomra ez egy óriási lehetőség és szerencse volt, hiszen ismeretlen előadóként azonnal bekerültem a profik közé.

² A The Beatles angol beatzenekar, amely 1960-ban alakult, és 1970-ben bomlott fel. A könnyűzene-történet egyik legnagyobb hatású zenekara, tagjai: John Lennon, Paul McCartney, Georges Harrison, Ringo Starr.

³ A The Rolling Stones 1962-ben alakult és a mai napig aktívan működő angol rockzenekar, amely a Beatleshez hasonlóan megkerülhetetlen és ikonikus hatású a modern könnyűzene történetében.

⁴ Koncz Zsuzsa (1946) Kossuth- és Liszt Ferenc díjas előadóművész, énekesnő, a korszak meghatározó művésze, a „beatkirálynők” egyike.

⁵ Az Illés-együttes 1957-ben alakult beatzenekar, amely a korszak meghatározó zenekaraként működött.

⁶ A Metro együttes az 1960-as évek egyik legjelentősebb beategyüttese.

⁷ Forgács Gábor (1947) színész, humorista és szinkronszínész, aki 1972-ben a *Ki mit tud?*-on tűnt fel.

⁸ Bergendy István (1939) Liszt Ferenc-díjas zeneszerző, szaxofonos, énekes, a legendás Bergendy-együttes zenekarvezetője, Bergendy Péter testvére.

⁹ A Bergendy-együttes Artisjus-díjas együttes, amelyet 1958-ban alapított meg a két Bergendy (István és Péter). Fénykorukat az 1970-es évek első felében élték, a korszak egyik sikerzenekara, ekkor Demjén Ferenc is az együttes tagja volt.

¹⁰ Vincze Viktória (1950) énekes-gitáros előadó. Az 1972-es *Táncdalfesztiválon* tűnt fel, majd az 1980-as években a Viki és a Flört nevű együttes frontembere volt.

Fernbach Erika

Hogy sikerült a közös turné, melyek voltak a következő lépések az előadóművészi pályádon?

Eszményi Viktória:

Elindult egy nagyon sűrű program az ORI-turné keretében, nagyvárosokban, stadionokban játszhattam egy rendkívül népszerű zenekarral. Innentől kezdve érkeztek a felkérések különböző műsorokba, elindultak a külföldi megkeresések is. A Szovjetunióba valamint az összes szocialista országba az Interkoncert szervezésében magyar zenekarok és előadók mentek fesztiválokra fellépni vagy koncertturnékra. Sokszor voltam más együttesekkel turnézni, nagyon szerettek, mivel egy szál gitárral kísértem magamat. Nekem ez nagy erőpróba volt, és élveztem, hogy megfeleltem az elvárásoknak. Igyekeztem humorral, koncentrációval, köztes szövegekkel megoldani azt a problémát, hogy egy névtelen előadó állt a közönség előtt.

Fernbach Erika

Ez az óriási változás – hazai és külföldi turnék, koncertsorozatok – hogyan hatottak rád, mi változott az életedben, amellet hogy elhagytad a szülővárosodat és Budapestre költöztél?

Eszményi Viktória

Izgalmas fordulat volt ez az életemben, ami úgy kezdődött, hogy kaptam egy táviratot az Országos Rendező Irodától. Balassagyarmat egy kisváros, ahol a postahivatalból, ahol fogadták az üzenetet, azonnal elkezdett terjedni, hogy az Eszményi Viktória honnan kapott táviratot – egy felkérést. Óriási dolog volt ez akkor és ott, kérdezték is, hogy mi történik velem, én pedig mindig szeretettel válaszoltam a kérdésekre.

Megadtak egy dátumot, hogy mikor kell mennem az ORI-ba megbeszélésre. Egy osztályvezetővel kerültem kapcsolatba, aki egy idősebb nő volt, és rendkívül szigorú tekintettel fogadott, amikor találkoztam vele. Arra próbált meg felkészíteni, hogy mivel jár a rengeteg koncert és turné: több órán át utazunk egy busszal, vagy ott alszunk valahol, és onnan megyünk tovább. Azt javasolta nekem, hogy feltétlenül költözzek Budapestre, valamint elmondta, hogy emellett az életmód mellett nem lehet más munkát végezni. Én azt válaszoltam Cseri Máriának – így hívták őt –, hogy rendben van, hazamegyek és megbeszélem a szüleimmel. Ezzel a kijelentéssel beloptam magamat a szívébe, mert ő is családanya volt. Később sok mindenben segített, támogatott, tanácsot adott nekem.

Fernbach Erika

Hogyan fogadták a szüleid az elképzelésedet, hogy zenéléssel szeretnél foglalkozni és bekapcsolódnál egy turnéba? Nem ellenezték?

Eszményi Viktória

Hazamentem és elmondtam a szüleimnek, hogy miről van szó, milyen információkat kaptam az ORI-ban. Apukám azt válaszolta, és anyukám is egyetértett velem, hogy mindenképpen vágjak bele.

Akkoriban jártam angolórára egy volt angoltanárnőhöz, aki egy szociális otthonban élt, ahol idősek laktak. Ő egy csodálatos úriasszony volt. Egy budapesti barátnőjéhez irányított, aki az akkori Verseny áruház melletti házban élt, és befogadott pár hónapra. Anyukámék eljöttek velem a lakásba Pestre, megnézték és rábólintottak a költözésre.

Fernbach Erika

A Bergendy-turné után hogyan alakult a további pályád?

Eszményi Viktória

A Bergendy-turné két-három hónapig tartott, és utána még több koncertre, fellépésre is elvittek. Abból a pénzből, amit ezeken fellépéseken kerestem, vehettem egy Fender gitárt, ami óriási dolog volt. Nekem addig egy csehszlovák gitárom volt, a Bergendyék pedig épp lecserélték a hangszereiket és berendezésüket, így sikerült megvásárolnom egy gyönyörű Fendert egy csodálatos tokkal, amivel már a repülő utakon is biztonsággal vihettem a hangszeremet. Ez a gitár a mai napig megvan.

Fernbach Erika:

Ebben az időszakban jelentkezted az első slágereiddel, amelyeket a korszak nagy szerzőpárosa – Demjén Ferenc¹¹ és Latzin Norbert¹² – írt neked. Hogyan alakult a közös munka?

Eszményi Viktória:

Latzin Norberttel abban az időben egy párt alkottunk, ő és Demjén Ferenc írta az első slágeremet, *Egy rozoga ház* címmel. Demjén önállóan is írt nekem egy dalt, aminek a címe *Szólj, ha valaki kell* címmel.

Rám nagyon nagy hatással volt Bergendyék zenei stílusa, valamint Rózsi hangja, Norbert hangszerelése – ezek meghatározó zenei élmények voltak. Mindemellett biztonságban éreztem magam közöttük, éreztem, hogy segítenek és támogatnak. Minden fellépésen néztem őket, próbáltam magamba szívni a profizmusukat.

A két dalt, amit írtak nekem, elkezdte játszani a rádió, így kaptam országos ismertséget, ami sokat lendített a pályámon. Az ORI szervezésében számtalan lehetőséget kaptam, felléptem a Fonográf együttestől kezdve egészen az Omegáig szinte mindenkivel. Ezután elkezdődtek a külföldi turnésorozatok.

Fernbach Erika

Ekkor már nem a Bergendy együttesel játszottál?

Eszményi Viktória:

Nem, szólóban léptem fel, és elterjedt a hír a szervezőknél, hogy van egy lány, egy szál gitárral, így sokat foglalkoztattak.

Fernbach Erika:

Milyen országokban jártál?

Eszményi Viktória:

Az Interkoncert szervezésében Kubától kezdve Bulgárián át, a szocialista országokban voltak turnék és fesztiválok. A Szovjetunióban legalább ötször voltam. Ezek általában egy-két hónapos utakat jelentettek. Egyébként sok más énekesnő is utazott így, váltottuk egymást.

¹¹ Demjén Ferenc (1946) Kossuth-díjas zenész, dalszerző. A Bergendy-együttesben zenélt, valamint emellett dalokat is szerzett, a V'Moto-rock zenekar alapítója. Szólókarrierje is jelentős, a magyar könnyűzene legfontosabb személyiségeinek egyike.

¹² Latzin Norbert (1946–1984) dalszerző és billentyűs, aki már 1958-ban, tizenkét évesen bekerült a Zeneakadémiára a különleges tehetségek közé. 1964-ben disszidált, majd 1969-ben hazajött és a Bergendy-együttes tagja lett, egészen 1974-ig. Megalapította a Marionett Rt. nevű formációt, később ismét disszidált, és 1984-ben Kölnben öngyilkos lett.

Életemben először repülőn a Benkó Dixieland Band¹³ zenekarral ültem. Akkoriban már vége volt a Bergendy-turnénak, de annyira szerettem a számaikat, hogy bekerült a koncertműsoromba is néhány daluk. Például egy szovjet turnéra lefordítottam oroszra az *Iskolatáska* című dalt. Az első közös fellépésünk a Benkó Dixieland Banddel Moszkvában, a Nagykövetségen volt, ahol a közönség oroszokból és magyarokból állt. Leírtam magamnak a szöveget, piros filctollal átírtam, hogy jól lássam és kiraktam a kottaállványra. Igen ám, csak elkezdtem a dalt, piros fényt kaptam a színpadon, ettől eltűnt a szöveg. Hál'istennek, nem ijedtem meg, magyarul énekeltem tovább. Így az első külföldi szereplésem nagyon izgalmas volt.

Fernbach Erika:

Vagyis sikerült a színpadi rutint tovább tökéletesítened új keretek között?

Eszményi Viktória:

Igen, de ebben a szituációban az is kérdéses volt, hogy egyáltalán ott maradhatunk-e, mert a Benkó Dixieland angol nyelvű számai miatt az egész fellépés bizonytalanná vált a helyszínen. Végül engedélyezték, de ilyen típusú fennakadással akkor találkoztam először.

Fernbach Erika:

A rengeteg koncert és turné mellett, ekkor még nem jelent meg lemezod. Az élő fellépések mellett hogyan ismerkedtél meg stúdiók világával?

Eszményi Viktória:

Igen, lemezem még nem volt, de például Zalatnay Cinivel¹⁴ is koncerteztem, vokáloztam neki. Így a lemezfelvételre is elhívott, ahol más énekesnőkkel – Csuka Mónikával,¹⁵ Katalin¹⁶ a Kerek Perecből – a stúdiómunkában is rutint szerezhettem, nagyon örültem ezeknek a felkéréseknek. Ebben az időszakban Erdős Péter,¹⁷ a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat sajtóosztályának vezetője volt, tőle nagyon sok minden függött, az is, hogy kinek lehet albuma.

A Tessék választani! és a *Made in Hungary* rádióműsorok esetében a dalokat, amik elhangzottak, kiadták kislemezen és felkerültek válogatásalbumokra is. Így nemcsak élőben, hanem felvételen is sokakhoz eljutottam.

¹³ A Benkó Dixieland Band az egyik legnépszerűbb dixielandet játszó együttes, 1957-ben alapította meg Benkó Sándor. Mindamelllett hogy az 1960-as években a korszak meghatározó zenekarának számítottak Magyarországon, az 1970-es évektől kezdve folyamatosan turnéznaak külföldön, Nyugat-Európában is, majd az 1980-as években az Egyesült Államokban is sikeresen mutatkoztak be.

¹⁴ Zalatnay Sarolta (1947) énekesnő, a három magyar beatkirálynő egyike. A Scampolo zenekarral indult a pályafutása, majd Bergendy István segítette őt ORI-műsorhoz, és a televízióba is bekerült. Dolgozott a Dogs zenekarral, a Metro együttesel, de kísérte az LGT, az Omega, Bergendy, Metro, Generál és a Skorpió együttes is. 1976-ban alapította meg a Cini és a Tinik nevű formációt, majd annak felbomlása után ismét szóló előadóként működött. Zalatnay meghatározó alakja volt a korszaknak, öltözködésével divatot is teremtett.

¹⁵ Csuka Mónika (1952) énekesnő, az első női zenekar, a Beatrice megalapítója. 1975–76-ban a Mikroliednek is a tagja volt, de játszott a Bergendy- és az Apostol együttesekkel is, duettet énekelt Korda Györggyel. Önálló, magyar kiadású nagylemeze csak a rendszerváltás után jelenhetett meg.

¹⁶ Nagy Katalin (1954–2010) zénesz, énekes, a Beatrice mellett játszott Radics Béla Tűzkerék nevű zenekarában (1971), majd 1975-től megalapította a Kati és Kerek Perec nevű zenekart Kiss Ernővel.

¹⁷ Erdős Péter (1925–1990) jogász, menedzser. 1968-tól a Magyar Hanglemezgyártó Vállalatnál jogtanácsos és a sajtóosztály vezetője, pozíciójánál fogva a magyar könnyűzene nagy hatalommal felruházott működtetője, formálója volt.

Fernbach Erika:

Hogyan került sor az első önálló lemezfelvételekre?

Eszményi Viktória:

Amikor 1975-ben a Gemini¹⁸ együttessel turnéztam a Szovjetunióban, akkor ismerkedtem meg Heilig Gáborral,¹⁹ nagy szerelembe estünk, elindult a közös életünk, stabilizálódott a magánéletem. Gabi akkor a Geminiben játszott, majd utána a 100 Folk Celsiusban²⁰ zenélt.

Én 1979-ben egy turné alkalmával találkoztam talán Fonyódon Várkonyi Mátyással²¹ és Miklós Tiborral²². Miklós Tibort még érettségizős koromban teljesen véletlenül ismertem meg Salgótarjánban egy amatőr fesztiválon, és gondolom, a budapesti működésem kapcsán is tovább követte a pályámat. Találkoztunk tehát Fonyódon, beszélgettünk, és azt mondta, hogy ő a *Bors őrszemes* jogait szeretné megvenni és bemutatni Magyarországon, és megkérdezte, hogy volna-e a kedvem a darabhoz. Mondtam, hogy igen, természetesen. Majd rá egy évre felhívtak telefonon, és mondták, hogy az *Evitát* szeretnék megcsinálni, és felajánlották a kirúgott szerető szerepét ebben a darabban. Elmentem erre a megbeszélésre, majd tagja lettem a Rock Színház első társulatának. Elindultak az *Evita* próbái nyáron, és augusztusban mutattuk be a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon.

Én közben már az úgy nevezett hahnbrigádokkal is jártam fellépni, ami nagyon jó pénzkereseti lehetőség volt, valamint örületesen jó iskola is, mivel egy szál gitárral léptem fel, ez nagy rutint adott a tiszta hangok megéneklésére. Ezeknek a fellépéseknek nagyon-nagyon sokat köszönhetek. Tehát jártam a hahnbrigáddal belföldön, részt vettem külföldi turnékon, valamint éjszakánként próbáltuk az *Evitát*. Napról napra azt láttuk, hogy milyen fantasztikus lesz ez a darab, főleg amikor már élőben, zenekarral próbáltunk.

A bemutatóra rengeteg szakmabeli ember jött el, többek között Bors Jenő,²³ a Hanglemezgyár vezetője. A premier hétvégén volt, hétfőn megkérdezte Erdős Pétertől, hogy miért nincs az Eszményi Viktóriának nagylemeze. Rögtön fölhevített engem Marcsika, Péter titkárnője, és behívott egy megbeszélésre. Erdős azonnal a tárgyra tért, és lemezszerződést ajánlott nekem.

¹⁸ A Gemini zenekar 1965-ben alakult meg Budapesten, alapítói többek között Várszegi Gábor és Bardóczi Gyula. 1970-es évektől jelentkeztek saját számokkal. 1973-ban Koncz Zsuzsával és Orszáczky Miklóssal együtt, közreműködtek Bágya András és Huszár Erika *A fekete tó balladája* című rockmusicalében. 1975-ben elkészült második musicaljük *Holnaptól nem szeretlek* címmel. Külföldön, illetve Magyarországon kizárólag rádiófelvételeken kísérték Kovács Katit. A Vígszínházban a *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című darabban az előadásokon a Locomotiv GT játszott, később azonban a Geminivel váltották egymást. 1976-ban jelent meg első nagylemezük, 1977-ben kísérték a *Villon* című rockmusicalt. A Gemini együttes története 1978-ban lezárult, az együttes nevét „Markó Gemini Band”-ra átalakítva Markó András vitte tovább, aki előbb külföldön, aztán itthon is a vendéglátóiparban dolgozott.

¹⁹ Heilig Gábor (1949) zeneszerző, szövegíró, előadóművész. A Kati és a Kerek Perec zenekar egyik alapító tagja, majd játszott az Apostol, a Gemini együttesekben, 1980-as években a Bojtorján együttes kültagja is volt. Feleségének, Eszményi Viktóriának megírta a *Vidéki lány* című dalt, valamint további négy nagylemezt. A 100 Folk Celsius zenekarnak is a tagja.

²⁰ A 100 Folk Celsius 1976-ban alakult countryzenét játszó együttes, Magyarországon elsősorban a gyerekeknek szóló dalaikkal és műsoraikkal lettek igazán népszerűek.

²¹ Várkonyi Mátyás (1950) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, szövegíró, karmester, A Zé-Gé és a Generál együttes alapítója és vezetője, a legendás Rock Színház létrehozója és alapító-igazgatója.

²² Miklós Tibor (1947 – 2013) író, műfordító, dalszövegíró, rendező és színházvezető. 1980-ban a Rock Színház alapító művészeti vezetője.

²³ Bors Jenő (1931–1999) a magyar lemezkiadás meghatározó alakja, a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat igazgatója 1965 és 1990 között.

Ekkoriban Gabi a Bojtorján együttesben²⁴ játszott, akikkel én is énekeltem, valamint írtak dalokat nekem is. Horváth Attila²⁵ írta a szövegeket, Gábor és a zenekar a zenét, nagyon jó anyag állt össze addigra, tulajdonképpen egy félkész album volt. A nagylemez végül 1981-ben jelent meg *Eszményi* címmel. Az egy szál gitáros múltam, a countrys vonal, amit vittem, valamint a Bojtorján, amely szintén country stílusban játszott – minden összeállt, és ezek alapján kikiáltottak Magyarország country királynőjének.

Fernbach Erika:

Ezután következett az 1981-es *Táncdalfesztivál*. Miért a *Vidéki lány* című dallal indultál?

Eszményi Viktória:

Beadtunk pár dalt és ezt választották be. Valójában ennek nem igazán örültem, mivel a fesztiválokra mindig nagy lélegzetvételű dalokat visz egy előadó, és a *Vidéki lány* nem az a tipikusan fesztiválos nóta, úgy éreztem, hogy ez nem fog igazi áttörést elérni. De bele kellett nyugodnom, hogy a *Vidéki lánnyal* indulok, és végül ez a dal nagyon nagyot ütött. Különösen a vidéki embereknél, de a környező országokban is, a magyarlakta vidékeken mindenki engem szeretett volna látni-hallani. Annyira megdobta az ismertségemet, és annyira éreztem az emberek szeretetét, hogy szinte alig hittem el.

Fernbach Erika:

Nemzedéki életérzést énekeltél meg, a korszak fontos és megkerülhetetlen társadalmi kérdése volt, hogy rengetegen költöztek vidékről városba. Milyen további utórezgése volt a dalnak?

Eszményi Viktória:

Azontúl hogy én rengetegszer adtam elő, még egy filmbe is felkértek, ahol szövőlányok egy munkásszálláson élnek, és meghívnak egy koncertre engem mint vidéki lányt. Az én dalom lett a film betétdala. A koncertek után a vidéki emberek kacsától kezdve az almán át sok mindennel elhalmoztak, aminek a művész kollégáim is nagyon örültek, mivel megosztottam velük az ajándékokat.

Fernbach Erika:

Soha nincs biztos „slágerrecept”, de mégis, mit gondolsz, a *Vidéki lány* miért lett ennyire sikeres?

Eszményi Viktória:

Igen, soha nem lehet tudni, hogy melyik dal lesz sikeres. Talán a *Vidéki lánynál* a szöveg rólam is szólt, magamat tudtam adni. Az előadásmód és a jelmez is sokat dobhat a produkción, például amikor a döntőbe bekerültem, pöttyös ruhában, szeplőkkel. Ez tulajdonképpen azért alakult így, mert azt szerették volna, hogy más legyen a fellépő ruhám. Az elődöntőben még amerikai countryruhában adtam elő a dalt, ami nagyon szeriőznek és intellektuálisnak tűnt, és az előadásmód is inkább „helyeske” volt. Amikor kitalálták nekem a

²⁴ A Bojtorján együttes 1976-ban alakult magyar country együttes, amely a legnagyobb sikereit az 1980-as évek elején aratta. Többször jártak az Egyesült Államokban is, 1984-ben Nashville-ben fesztiváldíjat nyertek. Több gyereklemezen is közreműködtek, Halász Judittal is dolgoztak együtt.

²⁵ Horváth Attila (1952) dalszövegíró, költő. Az 1960-as évek végén a Soul Bridge amatőr együttes tagja, majd szövegíró lett. Többek között a Taurus, Piramis, a Korál, a Bojtorján, Cserhádi Zsuzsa és Horváth Charlie lemezeinek dalszövegeit írta. 2007-ben ő kapta az Artisjus szövegírói alkotói életműdíját, 2011-ben a Magyar Köztársaság Érdemrend lovagkeresztjével jutalmazták, 2012-ben pedig Fonogram életműdíjas lett.

jelmeztervezők és Gabi az új ruhámat, akkor a férjem azt mondta nekem, hogy „figyelj ide, hidd el nekem, hogy az a lényeg, hogy ez üssön, hogy más legyen, mint a többi”.

A zsűri megnézte a főpróbát, és utána megkeresett egyikük, és azt mondta nekem, hogy ha így megyek ki a színpadra, akkor nem fogok nyerni. Ebben a pillanatban Victor Máté,²⁶ aki a zenei osztály vezetője volt a televíziónál, azt mondta ennek a zsűritagnak, hogy „nagyon szépen kérlek, ne zavarj a művészeket, itt már semmit nem lehet változtatni”. Gabi azzal biztatott, ha úgyse nyerek, akkor tulajdonképpen mindegy is. Ettől annyira felszabadultam, hogy már semmi nem érdekelt, így magamat tudtam adni a színpadon. Később mesélték nekem hogy miután a dal ennyire sikeres lett, a jelmezkölcsönzőkben elkészítették ugyanezt a jelmezt, mint amit én viseltem a döntőben vidéki lányként, mivel annyira sokan keresték.

Fernbach Erika:

Mint a korszak előadóinak többsége te is beatvonalon indultál, majd country előadóként lettél sikeres. A Bojtorján együttes határozta meg ezt a váltást nálad?

Eszményi Viktória:

Tulajdonképpen számos párhuzamos zenei stílus volt jelen a pályám során. Nagyon szerettem a Bojtorján vokális, akusztikus hangzását a gitárokkal, valamint szerettem velük turnézni itthon és külföldön egyaránt. Ez is egy lépcsőfok volt az életemben. Számomra az is fontos volt, hogy tartozom valahova. Abban az időben volt Szűcs Judit,²⁷ Katona Klári²⁸ és Eszményi Viktória: Judit vitte a diszkó vonalat, Klári az intellektuális vonalat, én pedig a countryt.

A countryvonallal párhuzamosan játszottam a Rock Színházban, ami egy másik zenei világ volt. Az első rockszínházas bemutatónk az *Evita* volt, óriási sikerrel, folyamatosan futott, jártunk vele külföldre is. Utána következett Magyarország első rockoperája, a *Sztárcsinálók*. Készült angol nyelvű felvétel, voltunk Londonban és Németországban is. Ez egy másik világ volt, ahol volt öltöztető, táncóra és énekóra is. Egy profi csapattal dolgoztam, ahol fejlődhettem a kollégákkal együtt, akikkel a mai napig nagyon jóban vagyok.

Fernbach Erika:

Az első nagy sikerek és a nagylemezed után milyen további terveid voltak?

Eszményi Viktória:

Miután megjelent a nagylemezem, a Magyar Televízió készített velem egy félórás show-műsort, ami az album anyagából állt össze. Az eredeti tervek szerint a Bojtorján együttes lett volna velem a műsorban, de ők valamiért nem tudtak eljönni, és ez a felvétel napján derült ki. Napközben elkezdődött a forgatás, este a Rock Színházzal léptem fel, majd este tízre Gabi vitt vissza a televízióba. Ekkor derült ki, hogy nem érkezik meg a Bojtorján. Abban az időben Gabival készült egy közös rádiófelvételünk. Mivel a forgatás nem állhatott le, Gabi lett a vendég a show-műsorban, de még fellépő ruha sem volt nála, az én felsőmet

²⁶ Victor Máté (1945) Erkel Ferenc-díjas zenész, zeneszerző, színész. 1970-től a rádió zenei rendezője. Dolgozott a Geminivel, írt popmusicalt, valamint különböző dalokat Kovács Katinak és Sasvári Annamáriának is. Az Artisjus Szerzői Jogvédő Egyesület vezetőségi tagja.

²⁷ Szűcs Judit (1953) énekesnő, a magyar diszkókirálynő, a hazai könnyűzene kiemelt énekesnője volt a korszakban. Karrierjében a nagy áttörést 1977-es Metronóm '77 fesztivál jelentette, elsősorban az 1970-es évek végén és az 1980-as években volt sikeres.

²⁸ Katona Klári (1953) eMeRTon-díjas énekesnő. Ő volt az első női előadó, akinek a magyar könnyűzene négy nagy emblemikus énekesnője – Kovács Kati, Zaltnay Sarolta, Koncz Zsuzsa és Harangozó Teri – után önálló nagylemeze jelent meg.

vette fel. Elénekeltek a duettet, amit ő írt, és rádiófelvétel készült belőle. Amikor lement a műsor a tévében Révbíró Tamás, aki a Hanglemezgyártó Vállalat szerkesztője volt azonnal felkért minket egy duett lemez elkészítésére. Így jelent meg az első lemezünk, közben pedig megszületett Tamás, a fiunk is. Ez az időszak valahogy nagyon habos-babos volt.

Fernbach Erika:

Milyen volt a közös munka házastársakként?

Eszményi Viktória:

Gábor írt színpadi darabot, mindenféle egyéb munkái voltak, miközben elindult duóban a közös utunk, viszont az ő zárkózott személyiségétől távol állt, hogy a magánéletünket valamennyire megmutatjuk a nyilvánosságnak. Nagyon-nagyon tetszett a közönségnek a lemez, és a további közös munkáink. 1990-ben szerepeltünk az *Apád-anyád idejőj jön!* című televíziós műsorban is, ahol gyerekekről kellett felismerni, hogy kik lehetnek a szülei. Tamás akkor volt első osztályos, és szerepelt ebben a műsorban.

Pár hónap múlva Vitray Tamás²⁹ felkért minket a *Tátika* című műsor vezetésére, amit elvállaltunk és óriási sikert arattunk vele. Az életem folyamán mindig voltak kiugrások, amik fellendítették az ismertségünket; mindig volt, ami felemelt minket, és ez a műsor is ilyen volt számunkra.

Fernbach Erika:

Említetted, hogy Gábor személyiségétől ezek a szereplések távolabb álltak: mennyire tudatok így az országos ismertséggel együtt élni, az ezzel járó terheket családként kezelni?

Eszményi Viktória:

Nagyon-nagyon sűrű életünk volt. Gabi akkor a 100 Folk Celsiusban zenélt, majd arra gondoltak, hogy velem is készítenek gyereklemez, velük is jártam fellépni. Külön Gabival a felnőtt vonalat vittük, és még mellette volt egy gyerekünk is, akit fel kellett nevelnünk.

Szerencsések voltunk, hogy a gyermekünk élete biztonságban telt, azáltal hogy adott volt egy erős vidéki háttér: a nagymama, az unokatestvérek és a testvéreim. Pár évvel ezelőtt beszélgettünk arról, hogy szenvedett-e hiányt valamiben, és azt mondta, hogy nem, mert itt egy nagycsaládban élt. Hol anyukámék jöttek ide, hol ő volt Balassagyarmaton, ami egy paradicsom volt számára.

Gabi egy belső égésű, introvertált, alkotó ember, akinek nagyon nagy szüksége van a nyugalomra, a csöndre, főleg az otthonában. Az itthoni életünkbe akarva-akaratlanul belefolytak a szakmával járó feladatok, a szervezések, a próbák is, amiket ő időnként nehezen viselt. Amikor együtt turnéztunk, tudomásul kellett vennem, hogy kritikával nem illethetjük egymást. El kell telnie egy kis időnek, amíg nyugodtan tudunk beszélni a változtatásokról, az impressziókról. Számomra nem volt egyszerű, mert én hirtelen kinyilvánítom az észrevételeimet. Nyilván a nyugalom érdekében ezzel meg kellett békélnem.

Nem lehetett egyszerű neki, nagy pörgés volt körülöttünk, újságírók, rengeteg felkérés, megkeresés, amikre ő is rábólintott, de láttam rajta, hogy bizonyos dolgokról nem szívesen beszél. Karácsonykor címlapfotók, gyerekekkel, gyerek nélkül – igazából ő ezt nem szerette. Én ezt tudomásul vettem, de mivel előzőleg engem már mindenféle újságban szerepeltettek, ez nekem sokkal természetesebb volt, úgy gondoltam, hogy a siker ezzel is jár. Nem volt egyszerű, de nyilvánvalóan ez egy életfeladat volt nekünk, amit sikeresen megoldottunk és túléltek.

²⁹ Vitray Tamás (1932) Kossuth-díjas újságíró, főszerkesztő, riporter, kiváló művész.

Fernbach Erika:

Turnéztál a 100 Folk Celsiusszal is. Ehhez a közös munkához kapcsolódik, hogy megjelent az első gyermekeknek szóló lemezed³⁰ és elindult előadói pályád egy újabb sikertörténete, a gyerekeknek szóló albumokkal és produkciókkal. Hogyan alakult a közös munka a 100 Folk Celsiusszal?

Eszményi Viktória:

A 100 Folt Celsius nagyon neves zenekar volt, és a mai napig működik. Szóló előadóként csatlakoztam hozzájuk. Ők vitték a saját életüket, turnéztak sokfelé, külföldön is, és egyszer csak felvetették, hogy mi lenne, ha csinálnának egy gyereklemezt nekem. Ezt követte jó pár album, sok közös munka. Jó fejek voltak, nagyon jól éreztem magam velük. Végül is elkényeztetett helyzetben voltam, nem kellett kuncsorognom zeneszerzőknek, hogy írjanak nekem dalokat.

Fernbach Erika:

Tehát mindig megtaláltak a felkérések?

Eszményi Viktória:

Szerencsém volt, mert mindig olyan emberek találtak meg, akiknek a zenéje és a szövege tetszett nekem – fontos, hogy az ember miről énekel.

Volt, aki azt mondta a szakmában, akkor is és most is, hogy milyen kár, hogy elfecséreltem az energiámat és a tehetségemet a gyerekvonalra. Én úgy gondolom, hogy rengeteget kaptam és kapok ezektől a koncertektől és daloktól. Nagyon-nagyon szeretem a gyerekeket, voltam óvónő is egy évig Nógrádmargalban az érettségi után. Így ez nem volt ismeretlen közeg, jól éreztem magam, és főleg úgy, hogy a fiúk ott álltak a hátam mögött. Tetszett Halász Jutka³¹ műsora is, amikor a Bojtorjással koncertezett, miközben én ezzel párhuzamosan a felnőtt műsort csináltam a zenekarral. Délelőtt volt a gyerekműsor, amit mindig megnéztem és láttam, hogy ezt milyen fantasztikusan, nívósan lehet vinni. Nem „üntyüm-püntyüm” szövegekkel és dalokkal, hanem olyanokkal, amiket akár a felnőtt műsorban is lejátszhatnánk. A szülők és – ha iskolában koncerteztünk – a pedagógusok is nagyon szerették ezeket a számokat.

Fernbach Erika:

Az anyaság, a család volt az, ami teljesen a gyerekdalok, a gyerekeknek szóló előadások felé vezetett téged?

Eszményi Viktória:

Ez így jött, így alakult magától. Úgy érzem, hogy örületes szabadságot élveztem egész életemben, mivel voltak lehetőségeim, meghozhattam a döntéseimet. Ezekkel éltem vagy nem éltem. Amivel éltem, az mind a javamra vált, és nagyon örülök, hogy a gyerekvonal megtalált engem is.

Fernbach Erika:

Gyerekeknek szóló előadóként is sikeres lettél, ezután készültek további lemezek?

³⁰ *Három kívánság* címmel 1986-ban adott ki Eszményi Viktória és a 100 Folk Celsius közös gyereklemezt.

³¹ Halász Judit (1942) Kossuth- és Jászai-Mari díjas színésznő, énekesnő, érdemes művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja. Zenei pályáján legnagyobb sikereit gyerekeknek szóló lemezeivel és műsoraival érte el.

Eszményi Viktória:

Nem csak a 100 Folk Celsius zenekarral adtam ki gyereklemezeket, hanem Gabi is írt gyerekalbumokat nekem. Készült két *Tátika*-lemezünk a televíziós műsorral párhuzamosan, és megkeresett minket a Johnson & Johnson cég, akik kértek tőlünk egy nagylemezt és egy műsorsorozatot. Nagyon jól sikerült, helyes volt, nem volt szájbarágós.³²

Fernbach Erika:

Mennyire más gyerekek közönségnek játszani? Milyen volt az „átállás”?

Eszményi Viktória:

Nem volt nagy váltás, ugyanúgy énekelni kellett. Nyilván a gyerekek reakciói mások, mint a felnőtteké, mert ők azonnal reagálnak. A dalok között élvezem a gyerekekkel való kommunikációt. A mai napig felüdülés számomra minden egyes gyermekműsor és koncert.

Fernbach Erika:

Ebben az időszakban nemcsak zenei karrieredet építetted, hanem sokat szerepeltél, szerepeltetek a képernyőn is: 1985-ben elkészítettétek a *Szia, öcsi!* című televíziós műsort, amely Nívódíjat kapott. Hogyan születettek meg ezek a műsorok?

Eszményi Viktória:

A televízió gyerekosztályától kapott Gabi egy felkérést, hogy szeretnék, ha írna egy főcímdalt, ami arról szól, hogy különböző országokban hogyan köszönnek az emberek. Ez egy játékos, barátságos nyelvoktató dal lett, ízes humorral. Gabi dalait amúgy is átszövi a humor. A televízióban folyamatosan adták ezt a műsort, és ennek kapcsán iskolákba is hívtak minket, ahol a koncert mellett beszélgettünk is a *Szia, öcsi!* című dal kapcsán.

Fernbach Erika:

Volt más televíziós műsorotok?

Eszményi Viktória:

A 1980-as, 1990-es években a Magyar Televízióban nagyon sok szórakoztató műsor készült. Szerettek minket a szórakoztató osztályon, számos műsorban foglalkoztattak.

Fernbach Erika:

Magyarország számára fontos fordulópontra 1989. Milyen változásokat hozott a rendszerváltás a te életedben, szakmai pályafutásodban, illetve abban a zenei közegben, amiben éltél?

Eszményi Viktória:

Éppen ebben az időszakban, a rendszerváltás idején, a kilencvenes években jött a *Tátika*. Ez egy külföldi cégtől átvett műsor volt, így bizonyos dolgokat be kellett tartanunk, amihez a műsor tulajdonosa ragaszkodott.

Megváltozott a pénzügyi-gazdasági háttér is, más lett a gázsifelvétel. Csináltunk egy Bt.-t, elindult egy egészen más konstrukció a háttérben azzal kapcsolatban, hogy hogyan történnek a kifizetések, és hogyan juthatunk a fellépési díjunkhoz. Már nem Eszményi Viktória volt jelen jogilag és pénzügyileg, hanem az én cégem, amibe mi hoztuk a pénzt.

³² Eszményi Viktória és Heilig Gábor: *A Zapa és a Zanya* (1991); *Tátika* (1992); *Fogkrémek és Fogkatonák* (1993)

Fernbach Erika:

Átalakult az egész zeneipari struktúra, nem volt többé Sanzonbizottság, már nem az MHV döntött arról, hogy kinek lesz lemeze és kinek nem. Hogyan láttad ezt belülről?

Eszményi Viktória:

A rendszerváltás maga egy nagy lélegzetvételt jelentett számunkra, mindenki azt gondolta, hogy könnyebb lesz. Úgy hittük, hogy valami teljesen új jön, új lehetőségekkel. Bizonyos szabadságot kaptunk, nem voltak kötöttségek. De számomra, az én területemen nem jelentett nagy változást.

Létrejöhetnek olyan céges együttműködések is, amelyek korábban nem működhettek. 1994-ben a Johnson & Johnson cégtől kaptunk megbízást a *Fogrémek és Fogkatonák* című lemez megírására. A cél az volt, hogy megismertessük a gyerekekkel ezeket a termékeket: miért szükséges a mindennapi fogápolás, miért kell a szájvíz, stb. Kaptunk egy csomó terméket, amit a gyerekeknek adtunk. Készült egy videoklip, amit nagyon sokszor adtak le a televízióban. Ez a céges együttműködés is a rendszerváltás miatt jöhetett létre, korábban ilyen lehetőségek nem voltak.

Fernbach Erika:

Volt még egy különleges műsorod az 1990-es évek közepén, mégpedig az *Eszményi cirkusz*. Hogyan kerültél kapcsolatba a cirkuszi világgal?

Eszményi Viktória:

A 100 Folk Celsiust kérték fel egy cirkuszi műsor létrehozására, de ők egy külföldi turné miatt nem tudták vállalni és felhívtak engem, hogy mi lenne, ha én csinálnám meg. Gabi írta a lemezt, amely az *Eszményi cirkusz* nevet kapta, és csak cirkusszal kapcsolatos dalok szerepeltek az albumon. A műsorban én voltam a porondmester. Nagyon nagy sikerrel, fél évig futott a műsor. Élveztem ezt a munkát és a különleges helyszínt, mivel betekintést nyerhettem a cirkuszi világba, együtt lehettem a cirkusz művészeivel. Különböző nemzetiségűek voltak, és ott éltek a cirkusz épületében a családjaikkal együtt. Ekkor értettem meg, hogy napi szintű elfoglaltság számukra a gyakorlás és a készülés az előadásokra. A testükkel és az állatokkal is folyamatosan foglalkozniuk kellett.

Fernbach Erika:

Hogyan zajlott a közös munka ebben a számodra kezdetben még ismeretlen közegben?

Eszményi Viktória:

Bementem az igazgató úrhoz, akivel nagyon jó kapcsolatunk volt, tetszett neki a műsor, amit vittünk. Kaptunk egy rendezőt és egy háttérstábot – például koreográfust –, akik „helyrefozták” az előadást. A közönséget is bevontuk a műsor során. Az előadás a nézők körében népszerű volt, valamint anyagilag is sikeresen zártuk, mivel ömlöttek a szponzorok, a karácsonyi időszakban például rengeteg csokoládét, ajándékot kaptunk, amit megintcsak a gyerekek között osztottuk szét.

Fernbach Erika:

Az utóbbi időszakban előadások, fellépések, koncertek maradtak, albumokat nem adtál ki. Miért alakult ez így?

Eszményi Viktória:

Az utóbbi időszakban látványos szereplésünk, megjelenésünk az RTL Klubon a *Szombat esti láz* című műsorban volt, ami arról szólt, hogy művészpárok táncolva egymás ellen versenyeztek. Ezután felvetődött, hogy készítetek még egy lemezt, és van is olyan zenei anyagom, amit én nagyon szívesen megcsinálnék, de igazán nagy lökést nem éreztem.

Mivel Tamás fiunk a Punanny Massif³³ zenekarban játszik, ezért ő nagyon benne van a mostani könnyűzenei életben. A Kőbányai Zenei Stúdióba járt, és remek zenész lett belőle, basszusgitáros. Elismert a pályáján, és nagyon sokan szeretik, aminek mi nagyon örülünk, mert nemcsak jó zenész, hanem kellemes ember is. Rajta keresztül mi benne vagyunk a fiatalok zenei életében, ami nem mondom, hogy teljesen más, mint amikor mi voltunk fiatalok, de a hozzáállásuk nagyon sok mindenben különbözik.

Fernbach Erika:

Kifejtenéd bővebben, hogy mire gondolsz ezzel kapcsolatban?

Eszményi Viktória:

Például a nagylemez-készítésre: manapság nem csinálnak albumokat, hanem csinálnak egy dalt, azt felteszik a YouTube-ra, készítének egy képi megjelenést hozzá, és azt „kidobják”. Ennyi: tetszik vagy nem tetszik. Nálunk azért ez másképp működik, például van most egy cég, aki szeretné, hogy csináljunk egy lemezt – ilyen típusú megkeresések előfordulnak.

Lehet, hogy picit elkényelmesedtem, mert van egy állandó repertoárom gyerek- és felnőttműsorra is. Vannak új dalok is, amiken dolgozunk, és van úgy, hogy Tamás hangszereli ezeket, valamint sok fiatal zenésszel dolgozunk együtt. Elképzelhető hogy összeáll egy album és hallhatóak lesznek ezek a számok.

Fernbach Erika:

Milyen közös munkáitok voltak az utóbbi időszakban családirag? Ezekbe Tamás is bekapcsolódik?

Eszményi Viktória:

Gabi évekkkel ezelőtt csinált egy lemezt Kern Andrásnak³⁴. András első önálló lemezén én is közreműködtem, énekeltem egy dalt, *Tízperces szerelem* címmel. Később, a kilencvenes években írt egy albumot Hernádi Juditnak,³⁵ majd egy duett lemez következett Kern Andrással. A lemezek anyagát azóta játsszák koncerteken.

Lesz egy emlékműsora Ihász Gábornak,³⁶ aki Gabi szerzőpárosa volt, és több előadóval együtt énekeljük a szerzeményeit. Tehát van egyfajta „zsizsegés” körülöttünk folyamatosan. Tamás Hernádi Judit és Kern András koncertjein – amikor ráér – boldogan közreműködik. Ő nagyon tiszteli azt a zenei közeget és háttérrel, amiben mi részt vettünk és képviselünk, azt a korszakot, amikor a mi pályánk kibontakozott. Időnként azt mondja, hogy sajnálja, hogy nem abban az időszokban zenélt.

³³ A Punanny Massif 2003-ban alapított hiphopzenekar. 2010-es *Shen Kick* című stúdióalbumuk hozta meg számukra az első sikereket.

³⁴ Kern András (1948) Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, rendező, író, énekes, humorista, érdemes és kiváló művész.

³⁵ Hernádi Judit (1956) Jászai Mari-díjas színésznő, énekes, érdemes művész.

³⁶ Ihász Gábor (1946–1989) dalszerző, énekes. Szécsi Pál zeneszerzője volt, dolgozott többek között a Fonográf, az Express és a Kék Csillag zenekarokkal, Koncz Zsuzsával, Kovács Kátival és Korda Györggyel is.

Fernbach Erika:

Úgy tűnik, hogy a fiad számára is erős megtartó közeget teremtettél, egy biztos hátteret, ami a pályáján is segíti őt. Mennyire volt ez tudatos nevelői munka?

Eszményi Viktória:

Ez simán ment, mi sohasem erőszakoltuk rá Tamásra. Ő itt élt ebben a zenei közegben, és amikor a 100 Folk Celsiusszal elvittük koncertre, akkor például nagyon szerette Kocsánci Mikit,³⁷ a dobost, aki indián ruhában játszott, volt rajta egy fejpánt is, amit Tamás felvehetett. Otthon lábasokon dobolt két-három éves korától, ő ebben nőtt fel. Angol-esztétika szakra járt három évig egyetemre, és egyszer csak úgy döntött, hogy négy évet lehúz a kőbányai iskolában a dzsessztanszakra, így lett zenész. De mindez az ő döntése volt, mi egyáltalán soha nem nyomtuk, aminek ő nagyon örült. Neki azért nem volt egyszerű, mert amikor megtudták, hogy kik a szülei, voltak szájhúzások, hogy na, megint egy zenész család gyereke, de Tamás bizonyított. Ma már saját jogon elismert zenésznek számít.

Fernbach Erika:

Női előadóművészként mit gondolsz, egy ennyire erősen férfiközpontú világban, mint a könnyűzenei közeg, mennyivel nehezebb érvényesülni? Mennyire volt ez meghatározó számodra?

Eszményi Viktória:

A nőiség hátrányát én soha nem éreztem, talán azért sem mert egy erős karakterű, de könnyen barátkozó nő vagyok. A férfi kollégákkal mindig jó kapcsolatban voltam, haverok voltunk. Amikor egy nőnek gyereke lesz, és amikor nekem gyerekem lett, az egy sorsfordító helyzet, mert amíg a baba ember pocakjában van, addig minden nagyon szép. Aztán megszületett Tamás, nyolc hónapig szoptattam, nem lehetett csak úgy elmenni mellőle. Egyszer az NDK-ban be kellett fejeznem egy televíziós műsort, Tamás akkor már megszületett, és a húgom jött segíteni, aki akkor már ott élt. Nehezebb volt nekem dolgozni nőként egy kisbaba, kisgyerek mellől.

A kisgyerekhez fel kell kelni éjszaka, napközben nagyobb megterhelést jelent. Egyszer-kétszer le kellett mondanom előadást, mert Tamás beteg lett, és nem tudtam megoldani, hogy valaki legyen vele. A családom nagyon nagy segítség volt mindenben, de voltak váratlan, hirtelen helyzetek. Lelkileg nagyon más szituáció, amikor egy pici élőlény tőlem függ. Az hogy egy kisgyerek, hogyan fejlődik, és milyen impressziók érik az első években, az anyától függ.

Fernbach Erika:

Mennyire érezted, hogy elfogadják az anyaságodat, azt a vállalást, hogy egy kisbabát, majd kisgyermeket is gondozol a munkád mellett?

Eszményi Viktória:

Úgy gondolom, hogy sok minden attól függ, hogy ki hogyan viseli. Én úgy döntöttem, hogy vállalom ezt a gyereket. A terhességem utolsó szakaszában nem is tudtam fellépni, mert volt egy kis probléma, és pihennem kellett. Az orvos azt mondta: Viktória, döntsön: vagy gyereket akar, vagy turnézni. És én döntöttem, pihentem. Ki hogyan oldja meg? A szakmai közeg nem lehetett tekintettel arra, hogy én eldöntöttem azt, hogy vállalom, tehát ez ugyanolyan dolog, hogy ha valakinek a környezetében haláleset történik, akkor ugyanúgy végig kell csinálnia a műsort, ha úgy dönt, hogy ebben a helyzetben is megtartja a fellépést.

³⁷ Kocsánci Miklós (1952) dobos, a 100 Folk Celsius zenekar előtt a Karthagóban is játszott.

Ezek nagyon nehéz időszakok, amikor az embernek a magánéletében történő dolgokat félre kell tennie, és meg kell oldania a szakmai kihívásokat. Ezek a művész feladatai, mivel ez az én magánéletem, az én lelkem, nekem kell rendeznem. A közönséget nem izgatja, hogy a kisgyerek beteg, vagy hogy épp mi történik otthon, őt a produkció érdekli. Ez egy életfeladat volt, amit meg kellett oldanom.

Már több mint huszonöt éve jógázom, és ez nagy segítséget ad nekem a mindennapi életben, lelkileg és fizikálisan is. A jóga sokat segített a lelki béke, az önuralom tekintetében, belső fegyelmet és toleranciát tanultam, amit igyekeztem hasznosítani a mindennapi életben. Amikor ott van az ember a gyermekével, akkor arról szól az élet. Amikor beültem az autóba, akkor nyilván már intézkedtem, dolgoztam, de igyekeztem megfelelni ott és akkor annak a szerepnek, amelyikben éppen voltam.

Fernbach Erika:

Sokszor éppen az extra nehézségek miatt nem vállalnak nők gyerekeket ebben a közegben. Ezt te hogyan láttad belülről?

Eszményi Viktória:

Igen, vannak ilyen művészismerőseim. Utólag én úgy érzem, hogy a legnagyobb sikerem a fiam, annak ellenére, hogy a gyerekvállalás igen is nehézségekkel jár, mert valamennyire fel kell adnunk önmagunkat, már nem csak a karrierépítés fontos anyagként. A fiannak klassz élete van, és önálló ember lett belőle, amiben nyilván benne vagyunk mi is.

Aki úgy dönt művészként, hogy nem vállal gyereket, az egy komoly döntés. Mert valóban visz a sors bennünket, az élet meg a szakma, nagy a pörgés körülöttünk ebben a közegben, igenis ott kell lenni és fontos is ott lenni. De mindenkivel megy az idő, és a szakma egy kicsit háttérbe szorul, más lesz az értékrend, a fontossági sorrend. Fontos megtalálni az embernek önmagát a különböző korszakokban, elfogadtatni önmagunkat sosem könnyű.

Lényeges hogy egyfajta tartásunk legyen fiatal korban, abban a nagyon intenzív kezdeti időszakban is. Aztán eljön az idő, amikor már nem arról szól az élet, hogy én vagyok az Eszményi Viktória. Hanem élvezni kell, amit az ember összehozott az életében: úgy a környezetében, mint az emberi kapcsolataiban. Azok nagyon-nagyon értékesek. Attól lesz teljes az életem most is, hogy vannak „befektetett” emberek, akik a mai napig velem vannak. Ilyen a családom, a barátaim és a kollégáim, ők adnak biztonságot. Valójában az ember a biztonságra törekszik. Mindig jönnek olyan feladatok és kihívások a szakmában és az élet más területein, ahol a biztonságot meg kell találni, mert az ember önmagában kicsit el tud árvulni. Önmagunkat kell megtalálni, megtartani belső értékeinket és gyermeki mivoltunkat megőrizni annak érdekében, hogy ne veszítsük el a tartásunkat és hitünket az életben, az emberekben.